

տութիւնը խորհրդան է ամեն բանի , վասն որոյ Վեհափառ Ս. Կաթողիկոսի ուշք գրաւող առ այժմ այս երկու կէտերն են , այսինքն օրինաւոր և բանիբուն միաբանութիւն և դրամ , որք ըստ ամենայնի նախնական և ամենակարեւորներն են , առանց որոց բարեկարգութիւն անհնարին է : Սուտի այս մասին Ազգային Կեդրոնական Վարչութիւնը խորհելու եւ Վեհափառ Կաթողիկոսին աջակցելու կարի պարտաւոր է , վասն զի եթէ գործը միայն Ս. Կաթողիկոսին թողու , և սա եւս իւր յայտը վիճակայնոց , մեծապէս կը սխալին թէ Ազգ. Վարչութիւնը և թէ Ս. Կաթողիկոսը : Ս. Եթուոյն վերանորոգման համար սատարը ոչ թէ Կիլիկիոյ վիճակային սահմանացմէջ , այլ սահմանէն դուրս բնութեւ հարկէ անշուշտ՝ եթէ Ազգ. Սոյ վանուց վերանորոգութեան փափաքող է , ապա թէ ոչ՝ ի դուր է ամեն ջանք : Եթէ միայն Տաճկաստանի Հայք անձնիւր մարդ մէկմէկ դահեկան վճարէ , յայտնի է որ Ս. Երուսաղէմ թէ պարտքէ կ'ազատի և թէ դարպասական ողորմութիւն սրահանջելէ , նոյնպէս և Սոյ վանուց համար մտածել հարկ է , քան զի եթէ այսպիսի մի ընդհանրական նըւէր անկորուստ եւ անցրիւ հաւաքել հնար լինի , երկու վանքերն ալ խափառ կ'ազատին Ռաիսաւորի ձեռք նայելէ , ինչպէս էին հին ատենները մեր վանքերուն շատերը : Իսկ Ստեցւոց մասին եթէ կ'ուզէ մէկը գաղափար մը ունենալ , եթէ Երուսաղէմ գնացած է , թող Բեթղէհէմի հայերն ի միտ ածէ , թէ և անոնք շատեր հաշերէն գիտնալէ զատ մէկ երկու լեզու եւս կը խօսին , իսկ Ստեցիք մայրենի լեզունին անգամ չգիտեն , և քաղաքավարութեան նկատմամբ Ստեցիք Բեթղէհէմցոց քով նշանակութիւն

չունին . նստած տուներնին ցած , տձեւ և անկանոն , ընդ ամենը 1200 տունի չափ , մանաւանդ փողոցներ ուաղտեղութիւնը և ժահահոտութիւնը կարի չափազանց է :

Իսկ ի վանքէն Սոյ մէջ կայ երկու Եկեղեցի եւս , որոց մին փլած է , . . . : Եւս այս ամեն ուրախական և տրտմական աւարկաներով լի տեսարանը նկատելէ զինի ներհակ զգացումներով վարակուած դարձայ իմ ստա՛ տօնատեղիս յԱտանոյ . . . :

1872 Մայիս 18

Արամայ :

ԵՐԱՅԱՆԿԱՅԻՆ ԵՐԱՅԻՆ

Եմայտ 13ին Օգոստոսիառ Սուրբ Թանին Վահակալութեան տարեդարձը կատարուեցաւ շքեղ հանդիսիւ , ուր բաց ի սովորական լուսավառութենէն կատարեցաւ նաեւ զինուորական կրթութիւն և հրախաղութիւններ , որուն հանդիսատեսս գրաւ նուեցան Կառավարչի հրաւիրմամբ տեղւոյս Ս. Պատրիարքունք , Հիւսիսատար և ուրիշ նշանաւոր անձինք :

— Ս. Երուսաղէմ , որ մինչ ցարդ Դամասկոսի Կուսակալութե կը սրտկանէր , այժմ առանձին Կուսակալութեան փոխուեցաւ , որուն Կուսակալ որոշուած է Վ. Սիւրիէ փաշան , որուն մօտ օրերս կը սպասուի :

— Բաղարիս մէջ մի հարուստ Հրէի գրամոյց և այլ Թանկագին գոհարեղէնայ արկղը գողցուեցաւ , բայց զինի

«տակաւ աւուրց ռոտիկանութեան ար-
թուն աչաքընութեամբ քողերը դրու-
նուեցան, որոց մէջ բաց ՚ի գիւղացի
Ֆէլլահներէն, կան նաեւ մի քանի նշա-
նաւոր և անյուսարի անձինք: Արդը
ամբողջ գտնուելով գողերէն մէկուն
գլխուն վերայ գրած՝ հանգիսաւոր կեր-
պիւ տարին տիրոջ տունը. իսկ գողե-
րը բանտարկուած են, բայց տակաւին
վերջնական դատաւճիւր տրուած չէ:

— Երբու ակնհաւոր Վաղղիացի
ճանապարհորդներ Ս. քաղաքս գալով
և իրարու հետ Փափի անխաղաղա-
նութեան վերայ վէճ բանալով և զի-
րար թշնամանելով, որոշեցին մենամար-
տութիւն սցս թշնամանաց վրէժը լու-
ծել. Վաղղիացւոց Հիւսպատոսի կող-
մէն արտօնութիւն տրուեցաւ մենա-
մարտութեան և վկայքն անգամ որո-
շուեցան. բայց քաղաքիս Կառալի-
ւիլը իմանալով առաջին առաւ՝ յայտ-
նելով, որ իւր երկրի օրէնքը չիներէր.
ուստի ստիպուեցան Ախալքալաք ճա-
նապարհորդել տարբեր շոգենաւե-
րով, և այն տեղ կատարել իրենց մե-
նամարտութեան գաղանական գործու-
ղութիւնը:

— Հոգեգալստեան օրը Յոյն Ս.
Վերեղմանի վերայ հանգիսաւոր պա-
տարագ ունենալով՝ նոյն օրը Վլատիք
եւս Ս. Վերեղմանին կից եղող իրենց
փոքրիկ մատուռը պատարագի սկսած
էին. Յոյն արգիլել ուղեցին Վլատոց
պատարագը, առանց լռելու նոյս
խնդրանաց և առանց զիջանելու սաս-
տիկ աղաչանաց. վերջապէս վաշտ մի
զօրք բերել տալով բռնի արգիլեցին,
որով ստիպուեցան Վլատիք անձայն և
աճապարանօք աւարտել:

— Մայիս 18 ին մինչդեռ Վատինք
Պիւա խաջի մատուռին մէջ Աւստրիաց
Կայսեր հանգուցեալ մօր հոգեհանգս-
տեան կարգը կը կատարէին, նոյն օրը

Յոյն ընդդէմ իրաւանց երկոց ազգաց
սկսած էին Ս. Յարութեան տաճարի
մեծ դրան զինինները նարդելէ: Վանիցս
իրենց լուր տրուեցաւ, որ թողուն,
բայց զանազան պատճառներով սկը-
սան գարձեալ շարունակել: Ի վերջոյ
Աւստրիաց և Վաղղիաց Հիւսպատոսներն
անձամբ եկան արգիլեցին, յայտնելով,
որ այսպիսի նորոգութիւն կամ երեք
ազգ (Հայք, Վատինք և Յոյնք) մի-
տին պէտք է ընեն և կամ (Օսմա
նեան Տէրութիւնը իւր կողմէն, եթէ
կամի, ուստի յոկամայից հնազան-
դելով դադրեցան Յոյնք:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌՈՂ, Զ, ՈՒԹԵԱՆ

ԱՆԻՍՏԱՍԻԲԱՅ

ԳԵՈՐԳ ԱԵՏՏԵԱՆ

ԶԱՔԱՐԵԱՆՑ

Սոյն օգտակար գիրքը, որ Հրնդ-
կատանէն ղրկուած էր մեզ, ՍԵՐՆԻ
մէջ մաս առ մաս հրատարակելէ նըդ-
կենի, այժմ ամբողջը ըրացեալ հատու-
րիկով մը կ'ընծայեմք Ազգին, վատահ-
լնելով, որ իւր առողջ սպահակ ընտիր
հրահանգներու պարունակութեամբ
ընդունելութիւն կը գտնէ:

Պիւ 5 Դաշիկան: